

Законодавчо-правова база розвитку лізингу в Україні

Лелюк Н.Є., Кіреєнко В.Ю., Харківська національна академія міського господарства

Проблема розвитку лізингових операцій на даний момент є досить актуальною для України. Свідченням цього може стати прийняття П(с)БУ 14 „Оренда” та внесення змін до закону України „Про лізинг.” Аналіз чинного законодавства України щодо оренди та лізингу свідчить про те, що між ними є суттєва різниця. Вона полягає у таких основних відмінностях:

а) оренда є двосторонньою угодою між орендодавцем і орендарем, а лізинг - щонайменше тристоронньою, де крім лізингодавця і лізингоодержувача фігурує ще й продавець лізингового майна;

б) роль лізингодавця принципово відрізняється від ролі орендодавця. Якщо орендодавець здає в оренду своє майно, то лізингодавець надає в лізинг майно, яке він перед цим спеціально для цього придбав - як правило, за прямою вказівкою майбутнього лізингоодержувача. Справжня роль лізингодавця полягає у фінансуванні тимчасового користування лізингоодержувачем майном шляхом надання йому майнового кредиту;

в) роль лізингоодержувач є більш змістовною і активною, ніж роль орендаря. При першій передачі майна в лізинг лізингоодержувач, як правило, сам знаходить виробника (власника) лізингового майна і вибирає конкретний вид цього майна. На відміну від орендаря лізингоодержувач наділяється правами і обов'язками, які притаманні покупцеві.

г) при оренді орендодавець несе відповідальність перед орендарем за виявлені недоліки об'єкта оренди, а при лізингу лізингодавець відповідає за такі недоліки лише тоді, якщо він сам вибрав продавця (постачальника) об'єкта лізингу, або втрутився у вибір лізингоодержувачем постачальника майна, виду майна, його характеристик тощо.

Використання лізингу обумовлюється різними суто економічними факторами, що роблять його вигідним для учасників угод. Серед переваг, одержуваних орендарями, слід виокремити такі:

- здатність швидко поновлювати основні виробничі фонди без значних одноразових грошових витрат і на цій основі підвищувати конкурентоспроможність своєї продукції;

- відсутність амортизаційних відрахувань у зв'язку з тим, що арендоване майно не відбивається в бухгалтерському балансі;

Щодо підприємств виробників матеріальних цінностей (постачальники), то вони одержують негайну оплату своєї продукції, збільшують обсяги продажів, розширюють потенційне коло користувачів.

Інтереси лізингодавця полягають в одержанні:

- відсотків за надане в кредит устаткування в складі орендних платежів;
- можливості здати те чи інше устаткування в оренду кілька разів (оперативний лізинг).

Перераховані причини обумовлюють широке поширення цієї форми договірних відносин, які для перших є каналом збуту продукції, для других - кредитною операцією, для третіх - засобом фінансування капіталовкладень у прилади, устаткування тощо.

Заходи державної підтримки лізингових операцій можуть бути такими:

- надання державних гарантій для реалізації лізингових проектів;
- надання учасникам лізингових операцій права самостійно визначати терміни амортизації обладнання і нагромадження амортизаційних відрахувань з направленням отриманих засобів на їхню діяльність;
- надання інвестиційних кредитів для реалізації лізингових проектів;
- звільнення від податків лізингових платежів протягом першого року після створення лізингової компанії;
- звільнення суб'єктів - лізингодавців від сплати податку на додаткову вартість при виконанні лізингових послуг і податку на додану вартість при придбанні майна, що є об'єктом фінансового лізингу;
- надання в законодавчому порядку податкових кредитних пільг лізинговим компаніям з метою створення сприятливих економічних умов для їхньої діяльності.